

Sanctuarium

Paoletti, Agostino

Coloniae Agrippinae, 1677

In Festo S. Nicolai Tolentinantis. Magnus hic sanctus, verus fuit Dei plenipotentarius, utpote cui à Deo datum est, ut possibile reddat, quicquid impossibile esse videtur.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55680](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55680)

tur noster, utpote qui in passione nullum voluit refocillamentum, confortationem, aut refrigerium, sed acerbas sine aliquo lenitivo amaritudines, non accepit. Vel: *Cum gustasset noluit bibere: Oblatum ipse minime hausit, ne dolores passionis, stupefactis membris levaret.* Tanta autem in Maria nomine dulcedo continetur, ut si Crucifixus & moribundus Salvator noster Matri suæ dixisset: *Maria ecce filius tuus*, in ipsa nominis Mariæ prolatione, tantam percepturus fuisset consolationem & refocillationem, ut vel illa ad dolores suos temperandos, passionisque suæ amaritudinem mitigandam & indulcorandam sufficere poruisset, ac proinde dixit: *Mulier & non Maria, ne tam digna prolatione Christi dolores minuerentur, ut affirmat S. Paschasius.*

23. Quam excessiva fuerit quæ Magdalene pectus invaserat inœstitia & afflictio oculi ejus per lachrymarum characteres, & per suspiriorum expressiones labia ejus sufficientes demonstrabant, quando stabat ad monumenta foris plorans. Redemptor noster personam Hortulani cujusdam veste amictus ei apparens causam tanti fletus ab eadem exposcit, dicens: *Mulier quid ploras?* Ipsa autem suspiria sua pariter & lachrymas contineat, ut antea; Salvator igitur altera vice revertitur, eique suadet, ut ab omni lamento cesseret, solitaque serenitate faciem suam induat, & cum lachrymis si non stabilem pacem, saltem aliquonque inducias ineat, dicitque denuo: *Mulier quid ploras?* Mulier autem magis affligebatur, adeo ut cor per oculos meatus in la-

chrymarum aquas distillari videretur. Unde divinus ille hortulanus omne ad eam consolandum adhibitum remedium cassum esse & irritum videns, ad eam efficacius consolandum revertitur de novo, eamque non jam hoc nomine *Mulier*, sed Mariæ nomine compellat dicens: *Maria*, mox Magdalena resumpto Spiritu omnia silit suspiria, lachrymas coeet, hilarique vultu serenisque oculis foras pulsa omni inœstitia Magistrum suum recognoscit, & charitate ardens, pedibus ejus advoluit dicens: *Rabboni*, quasi diceret: *O mi dulcissimè Magister, verè tu lucidissimus Sol es, qui angustiarum meatum tenebras subito dissipas.* Eo ipso quo me dulcissimo *Maria* nomine compellasti, me ex quodam dolorum inferno extractam in coelestem quasi Paradisum quandam transtulisti. *O mucatio dextera excelsi!* (exclamat Origines) *conversus est dolor magnus in gaudium magnum, mutata sunt lachrymae doloris in lachrymas amoris.* Vbi Mariam audivit Maria praesensit in nomine quandam singularem vocationis dulcedinem, & per eam cognovit ipsum, à quo vocabatur, esse magistrum suum. Cum igitur titulus in hujus Virginalis Libri, frontispicio positus ad eum sit dignus, utilis, & delectabilis, ipsum cordi vestro insculptum semper portate. In omnibus necessitatibus vestris, praecipue verò in mortis articulo ipsum devote invocate: Sanctus enim Bonaventura certos nos esse jubet, *quod qui illud retinet, non expavescet in puncto mortis.*

Orig. apud Aloys Novar. in verb. virg. lib. excut. 128. n. 1187.

D. Bon. in Psal. B. M. Virg.

SERMO VIGESIMUS NONUS IN FESTO S. NICOLAI TOLENTINATIS.

Scitote quoniam mirificavit Dominus Sanctum suum. Psal. 4.

NUnquam me ad discurrendum de sacratis sanctæ Ecclesiæ scænis accinxit, aut linguam meam laxavi ad eum mente confusus, inops conceptum, verborumque pauper, quam in solemnibus hujus diei festo, immortalitati magni servi Dei

Nicolai Tolentinatis consecrato; cujus tantæ virtutes, merita & prerogativæ tales sunt ac tantæ, ut merito dicere possim: *Inopem me copia facit.* Et revera quamvis mortalis lingua reperiretur, quæ non fateti cogatur, se veluti submergi, quotiescunque se committit non jam dico

Bbb 2

subli-

sublimissimarum virtutum suarum vasto oceano, aut immenso singularissimarum excellentiarum suarum pelago, sed angustioribus vulgarium minusque spectabilium encomiorum rivulis est vita felicissimi Nicolai nostri emanantibus, qui in Ecclesia militante veluti caelum novellum Chlamyde fulgidissimis virtutum stellis distincta, in Ecclesia verò triumphante gloria coronatus inter beatos coruscet? A quo enim filo sermonis tela exordietur, quando in dicente omnis perditur & evanescit cogitatio? Ac proinde, per me heet, ut panegyribus copiosissimis eum alii celebrent. Extremos alii adhibeant conatus ut linguis purgatissimis, celeberrimisque encomiis gloriosas ei Corollas contexere possint, ejus extollendo humilitatem, admitando ejus abstinentias, pietati ejus acclamando, celebrando eum propter prudentiam, integritas denique eximiaque ejus qualitates deprædicando. Omnem alii lapidem moveant, ut egregia ejus & heroica opera, in proximorum subsidium pattata fusc recensere possint, qualiter scilicet correxerit peccatores, vitia reprehenderit, pauperes, optimis consiliis prævenit perplexos & dubios, afflictos solatio fovit, cohortatus fuerit religiosos, litigantes pacificaverit, tribulatorum denique ætumnas in veram cordis commutavit lætitiā: *Tristes consolabatur, mœstos & afflictos exhilarabat, discordes concordabat, in tribulatione positos solatio erat, & omnibus consolationem maximam exhibebat.* Alii Romanæ faciendæ divitias exhauriant declarando, quam fuerit in humilitate profundus, in fide constans, erga proximi necessitates comparsivus, in refrænantis appetitibus fortis, assiduus in orationibus, in contemplationibus extaticus, in vita exemplaris, in aliorum salute procuranda sollicitus, prudens in operando, in exhortatione efficax, Angelicus in moribus, in obedientia observans, facilis in remittendis offensis, in offendendo difficilis, promptior ad hoc ut à falce mortali recusus moriendo caderet, quam ut inter fallaces hujus mundi Syrenas incætratices diuivus viveret & inaniter gauderet. Alius, quiscunque tandem ille, ad deprædicandas Nicolai virtutes styli elever gravitatem, describendo eum veluti à fraudulentis mundanarum voluptatum recibus semper maximè alienum, stratagematum ab infernali inimico ei nullies intentarorum triumphatorum, animarum hilarum, erga quas se in purgatorio gravem exhibet severa divinæ justitiæ manus pietatissimum auxiliatorem, visceratissimum

necessitarum quibuscum membra sua sigillatim affligebat amicum, mortificationis gladio effrenem, sensualitatis dissolutionem coercerem & repimentem, asperitatis carnem suam ciliis domabat, ut spiritum suum sicut calcibus ad viam orationum, disciplinarum & jejuniorum gygantibus passibus inenandam sollicitate: *Vacans orationibus, vigiliis, & abstinentiis, pane tantum & aqua contentus, carnem ciliis ferrique circulo macerabat.* Ego etenim in præscripti mihi temporis brevitate, sacros regni Prophetæ accentus, nimirum: *Seitate quoniam mirificavit Dominus sanctum suum,* repicans, cum Gerbrardo legam: *Mirificavit id est, mirum fecit, miris affectu beneficiis, & admirabilem reddidit.* Simplicique oratione narrativa exponam, qualiter *Deus mirum fecerit sanctum suum Nicolai in navitate;* miris affecerit beneficis in vita; & admirabilem reddiderit in morte. Interea dum ego in prociuctus sum, ut vobis demonstrem, quod mirum fecerit Dominus Nicolai in Navitate, curæ vobis erit, ut è gravo benevolentia vestra sicut, intra labiorum vestrorum cunus pulcher enascatur attentis atque silentii gemellus partus Exordiamur.

2. Etenim navitas Nicolai toti mundo admirabilis exiit, siquidem Genitoribus suis ab Angelo annuntiata fuit, quem admodum factum est de præcursoris Joannis Baptiste & Christi Domini Nativitate. Ex sicut matris sterili & infæcundi patris sicut natus est, veluti beatissima Virgo à Joachimo & Anna, Conceptorum sicut per orationes patris, & matris votis, nec non per intercessionem magni Ecclesiæ Pastoris Nicolai Barenfis. In partu ejus majorem gratiam quam natura partem habuit, idque merito, quia majori cum jure cæli, quam terra filius appellandus erat. Et ideo aptè huic infæcundo à S. Ecclesia encomium illud attribuitur, quod ab eadem de Præcurfore Domini, qui maximus est inter omnes filios hominum, dictum esse scimus, nimirum: *Iste puer magnus coram Domino, nam & manus ejus cum ipso est.* Idque forte quia à Spiritu sancto illuminata prævidebat futurum, quod ad instar ejusdem Joannis Baptiste in sanctitate eximia coruscaturus esset, prout ex iustia scripti Anagrammatis Literis colligi potest:

*Beatus Pater Nicolaus Tolentinus,
O Lucens ut aliter Joannes Baptista.*

*Thom. de
Truf. in
fest. B.
Nicol. f.
1780. n. 1.*

De hoc sancto puero dicitur, quod Deus eum elegerit, ut deinceps luminosus & clatus emicaret in splendoribus Sanctorum? Elegit Nicolaum, Dominus, & in splendoribus Sanctorum suorum clarum fecit. Etenim verò claritates illæ etiamnum valde obfcuræ sunt, suntque splendores mentem mihi admodum obfuscantes, nec mysterium sub iis latens penetrare possumus, nisi regij Prophetæ doctrinam intè ponderaverimus; qui Patrem æternum de æterna Verbi generatione loquentem introducens dicit: *Tecum principium in die virtutis tue, in splendoribus Sanctorum ex utero ante Luciferum genui te.* Quasi nam est hæc phrasîs, qua Pater æternus Filium in splendoribus Sanctorum genuisse dicitur? Symmachus legit: *In venustatibus.* S. Hieronymus vertit: *In montibus.* Hebraeus: *In splendoribus sanctitatis.* Hugo: *In vita splendida.* Porro ad habendam hujusmodi difficultatis perfectam intelligentiam opus est, et ad sacræ Theologiæ lumen recurramus: In ea namque quaeritur: An verbum divinum procedat à Patre ex cognitione tam objecti primarii, quam secundarii? id est, ex essentia divina cum attributis, omnibusque creaturis cognitis? cui quaestioni Doctor Angelicus respondet affirmativè. Deus enim cognoscendo se, cognoscit omnem creaturam: Verbum igitur in mente conceptum est: repræsentativum omnis ejus, quod actu intelligitur. Id quod ante ipsum nos docuit S. Pater Augustinus dicens: *Verbum divinum est de omnibus, quæ sunt in scientia Dei, nam si aliquid minus esset in verbo, quam in scientia, non esset verbum adæquatum.* Et ratio est: *Quia cognitio illa est infinita, perfectissima; intuitiva, quiddativa; & tanquam talis cognoscere debet, & de facto cognoscit omne objectum cognoscitivum.* Nunc autem quaero, quidnam proprie sit verbum procedere ex cognitione objecti primarii & secundarii? Hoc præcipue importat, quod Pater æternus in generatione Filii. *Præ oculis habet omnem essentialem perfectionem suam, & omnia sua perfectissima & splendidissima attributa, & omnem perfectionem creaturarum, & Sanctorum, & Angelorum.* Et ex hujusmodi cognitione verbum Dei procedit: igitur verbum divinum procedere ex cognitione objecti primarii & secundarii, idem est, ac si diceretur, quod Pater æternus generando Verbum eidem omnes perfectas omnes communicet, tam creatas quam increatas; Quæ Theologia à Davide Propheta per itane loquendi phrasim exprimitur: *In splendoribus sancto-*

rum, ex utero ante Luciferum genui te. Id est, *Cum Pater æternus in se omnem increatam & creatam venustatem contineret, ex illis Filium suum qui imago ejus, & figura substantia ipsius, generavit, merito in Filio omnis illa venustas continetur. Quare merito illi dicere potest Pater: In venustatibus Sanctorum, in montibus in splendoribus genui te.* Nunc igitur ecce tibi causam, cur sancta Ecclesia de Nicolao affirmet: *Elegit Nicolaum Dominus, & in splendoribus Sanctorum suorum clarum fecit.* Per hoc enim innotuit, quod Deus Nicolaum in servum suum eligendo, omnes splendores, prærogativas, virtutes, merita, perfectiones, & gloriam aliorum Sanctorum in eo compendiarit, ut hac ratione fieret quoddam gratiæ prodigium, & verum sanctitatis miraculum. In ipso igitur invenire licebat Abels innocentiam, Abrahæ fidem, obedientiam Isaaci, Jacobi sapientiam, Jobi constantiam, castitatem Josephi, Eliæ zelum, Moysis dignitatem. Uno verbo: *Elucebat in ejus vita singulare quoddam specimen omnium virtutum.* O Nicolaum virum maxime ad mirandum: *Mirum fecit Dominus sanctum suum.*

3. Judicia Dei inscrutabilia esse extra omne quidem dubium positum est; verum tamen singulari curiositate me excitante, causam investigare cogor, cur Deus ad hoc ut Nicolaus in hunc mundum nasceretur, tam ardentibus precibus interpellari voluerit, ut nimirum interponerentur Patris orationes, & vota matris, peregrinationes itidem & intercessiones sancti Fratris Nicolai Parentis? Quò sine Deus illum tantopere desiderare voluit, & tamen efficere, ut post contractum inter Sancti Parentes matrimonium prolem hanc benedicam multis deinceps annis expectare debuerint: *Nescit tarda mo-*

Franc. Lab ubi supra.

In ejus offe.

Hierem. Drex r. 1, f 264. col. 1 in fine.

Petr. de Valder. in Concio. S. Nicol. f. 180. col. 1.

Ant. 1. ad vesp. in fest. ejusd.

Psal. 109.

Simon.

D. Hier.

Hebr.

Hugo

Card. f.

289. col. 4.

D. Tho. p. 1.

q 34.

art. 3. D. P.

Aug. l. de

Trin. c. 13.

¶ 14.

Franc.

Suar. l. 9.

c. 4. in pp.

D. Tho. f.

478. col. 1.

n. 5.

Franc. Lab.

bata. 2. de

Excel. vir

propos. 5.

f. 184.

col. 2.

eximia perficit; Hæ verò picturæ quia brevi tempore sunt, parvi quoque æstimantur & parû vel nihilum valent. Idem quoque in hominum nativitate accidit, qui enim in termino novem Mensium nascuntur, homines sunt vulgares & ut plurimum parvi æstimabiles: Nicolaus autem qui post prolixum tempus plurimum que annorum decursum huic mundo in lucem editus fuit, veluti elegans quædam Appellis pictura exiit, sive quadrum quoddam omnem in se naturæ & gratiæ perfectionem continens, atque idem ut opus quoddam aded admirandum & stupendum fieret, bene longo indigebat tempore, ut tandem absoluto opere dici posset, quod *Mirum fecit Dominus sanctum suum Nicolaum*, cum enim certissimum sit quod, *Qua cito oriuntur, cito intereunt*. Nicolaus autem in mentibus hominum, nec non in gloriæ æternitate immortalis victurus erat, justum erat ut tardè & in longitudine temporis ederetur in lucem. Nimirum & Elephas tarde & post plurimi temporis decursum nascitur; Natus autem, bestia evadit inter omnia animalia maxima atque stupenda.

4. Vix etiam natus cum materni sinus filius vocari nondum posset, appellari merebatur abstinentiæ pater. Priusquam didicisset proferre hanc dictionem jejuniium, tanquam discipulus, veluti Magister docebat qualiter, quod hebdomodatum ter jejunandum esset, incipiens nimirum prius Deo, quam sibi viveret ut proinde ipsi meritis applicati possit, quod de alio quodam dixit S. P. August. *Ante suscepit Divina munera, quam humana corporis membra, ante caput vivere Deo quam sibi*: tribus etenim diebus in septimana jejunavit, nimirum diebus Mercurii, Veneris, & Sabbathi; veruntamen dic mihi sodes ô Nicolae, quis te inter dies docuit discernere, qui ut ita dicam membra corporis distincta inter se nondum habes? à quo didicisti quod post diem Mercurii dies Jovis sequatur à sacris Canonibus à jejuniio exemptus: utique hoc ipsum subindicat re habere notitiam cursus Planetarum, cœlestisque sphaeræ exacta praxi præditum esse. Quis hoc non miretur, nondum natus peritus factus es Astrologus? nondum polles cognoscendi iudicio, qui tam exacta excellis rerum cognitione. Porro causa, cur præfati dies jejuniio sint destinati, ex opinione Francisci Ferrarii hæc est, ut scilicet debita Passioni Christi illis diebus exhibeatur reverentia, siquidem die Mercurii captus, die Veneris Crucifixus, ac demum Sabbathi die sepultus fuit. *Dies isti sunt quibus sponsus ablatu*

est, quarta enim die ceperunt Iudæi tollere terram de mediis, siquidem eo die factum est cum Iuda periret de tradendo Domino, sexto autem Crucifixus, & Sabbatho sepultus est. Vetum enim verò die non sodes ô chare in fantule, à quo hanc doctrinam accepisti, num forte ex morali Theologia Difficulter id credere possum, quia ne quidem homines provecæ ætatis sciunt jejunandum esse die Mercurii ob Christum eo die traditum & caput, die Veneris Crucifixum & Sabbatho sepultum nû igitur tu talis Mysterii capax, imò Magister dici poteris? haud dubiè ipsum in lactente & factis constructo puerulo impossibile esse videtur: veruntamen Auditores, Nicolaus admirabilis quidam sanctus exiit, utpote qui impossibilia ad possibilitatem redegit nam, *Mirum fact Dominus sanctum suum Nicolaum*. Et veluti doctissimus Carmelita Martinus cecinit.

Credimus hunc nondum voces formare poterem, Quamprimum spirare datum est, habuisse divinum Notitiam, servisse Deum, divinaque Iura.

5. Cum incremento ætatis magnos quoque sibi comparabat profectus virtutis: siquidem aded religioso imbutus animo erat, ut nullum sibi gratiorem invenire locum posset quam Ecclesiis & templis: Dum actionibus sacris præcipue verò Missæ Sacrificio assisteret, talem præ se corporis modestiam & compassionem, nec non spiritus devotionem ferebat, ut ad veterandiam redigeret maturioris ætatis homines, & alios in perfectione magis provecos: Dum Sacerdos elevaret Sanctissimum Sacramentum, Christus se illi in propria specie parvuli infantis spectandum exhibebat, atque suavissimis verbis ei adblandiendo, dicebat: *Innocentes & recti adhaerens mihi*. De Alexandro Magno referunt historiæ, quod à Philippo Patre suo excutrus, ut ad certamen quoddam cum aliis in eundem descenderet, eidem responderit, promptus equidem sum ad certamen cum quovis in eundem, dummodo cum pari certare liceat: Beniam Dei Filius soli Nicolao sub Innocentis pueruli similitudine se spectandum exhibuit, quia nullus aliorum ei in puritate aded similis extitit.

Apparebat ei non parvo candidus orbis Panis ut apparet nobis, sed parvulus insans

Handwritten notes in red ink on the left margin, including 'X' and other markings.

*Aut specie puer eximia qui sancta move-
bat
Ora, manus, oculos, solitis mysteria qua-
dam
Ad puerum divina loqui, qua audire pro-
phani
Non poterant.*

6. Verba prædicationis cujusdam Augusti-
niani differentis de vanitatum mundanarum
contemptu, in cor Nicolai adedè profundè de-
scenderunt, ibidemque eum attulere sanctum,
de quo S. Mattheus ait: quod *Ceciderunt in
terram bonam*, imò optimam. Unde dum esset
annorum undecim, per prudentem resolutio-
nem mundum relinquere, & Eremitam Augu-
stinum induere firmiter decrevit. Ehem quan-
tus Religioni nostra de cælo favor præstus
fuit, dum eandem gemina adedè pretiosa locu-
pletare voluit! utique nobismet ipsis in hac
Religione existentibus applicare possumus id
ipsum, quod Turbae dixerunt: *Propheta ma-
gnus surrexit nobis, quia Deus visitavit plebem
suam*, id est, misericorditer faciens nobiscum dan-
do nobis tam magnam virum. Etenim quam ex-
actus in Dei servitio fuerit nulla hominis lingua
explicare sufficit, quantum in obediendo dili-
gens, in orationibus fervidus, in disciplinis reci-
piendis assiduus, abstinentiarum amicus fuerit,
explicare me non posse libens confiteor: specia-
liter verò in actibus charitatis erga proximum
nullum sibi preterit habuit: atque idedè *Miris à
Deo affusus est beneficiis*. Die quadam cum aliis
Religiosis mensæ accumbens, veluti alter Job,
qui dicebat *Antequam comedo suspiro*, prius-
quam appositis vesceretur ferulis, inia semet-
ipsum singultiens in hæc ferè verba prorum-
pebat.

7. O quot Christi pauperes & mendici fa-
me pereunt! & tu inutile corpus meum huic
te cibis pascere temerariè præsumis! Cibi hi à
mea Religione inter illos solum distribuntur,
qui in Dei servitio stentibus laborant, tu autem
quam unquam operatus es actionem, quo
Domino tuo placere aliqua actione possit?
scito, quod in vinea Dei *Qui non laborat non
manducat*. Hisque dictis appositam sibi porti-
onem studiosè relervavit, mensaque finita cum
aliis panis fragmentis ad Monaste. fores attu-
lit, ubi eandem plures pauperes cum desiderio
expectabant. Factus autem ei obvis superior,
dum eum, quidnam in veste haberet recondi-

tum, sciscitaretur: ipse moniti Evangelici me-
mor quo dicitur: *Nesciat sinistra tua quid fa-
ciat dextera tua*, hanc pietatis actionem Superio-
rem celare voluit, ideoque sciens, quod Pater
tuus qui vidit te in abscondito, reddet tibi, re-
spondit: Pater nonnullos Rosarum manipulos
in veste defero. Irane rosas! subjunxit Superior,
& quidem hoc anni tempore, quo omnia nivibus
obteguntur, tu rosas absconditas in veste
tua deferes? Exhibe si quas habes. Aperto igitur
gremio subito deprehensum est, cibum una
cum panis fragmentis in fragrantissimas rosas
conversum esse. Unde ad ejus pedes superior
provolutus exclamavit: *ò te Nicolae virum
admirandum, ò magnum Dei servum! abi-
liberè, & omnes Monasterii facultates pro tuo
beneplacito dispensa, sit tuis manibus omnis
mea concedita autoritas: Hilarem datorem
Nicolai sic Deus dilexit, ut illum oburgari non
permiserit, quod Conventui necessarias facultates
nimis pauperibus largiendo consumeret: cum si-
quidem mappulam panibus ad egenos plenam de-
ferret, Priori occurrenti & ploranti purpureis
fragrantibusq; rosis mediâ hyeme eandem refer-
tam ostendit, data sibi ob id impostorum libertate
cuncta ad libitum distribuendi. Vel ut celebris
ille doctusque Catmelitanus Poëta Mantuanus
scribit:*

*Occurrens igitur gremia quid ferres onusto
Postulat, ille rosas (inspiravit in ejus ora
Hæc responsa Deus) dixit inferre recentes
Et gremium solvens roseos (mirabile) flo-
res.*

Porrò Nicolai panis mutatus, quia sicut rosa
florum Regina est: Rosa inter flores obtinet prin-
cipatum, ita Charitas est Regina virtutum. Ad
hæc præerat in Nicolao candidum Virginitatis
lilium, atque idedè, ut inter rosam & lilium gra-
tiosum courtaberetur hymenæum, panis in ro-
sas convertitur: dici etiam potest id factum esse,
ut verificaretur dictum illud Poëtae:

*Lilia mixta rosis ———
Vel etiam cum Prudentio:*

imenta rosis candentia lilia miscent.
Iis igitur egenis, qui in miseriarum tenebris
hærebant, aurora apparuit charitatis, quæ
rosas spargebat, ut proinde Deus per hoc mi-
raeulum mundo demonstrare voluisse videa-
tur, Nicolai verè suum dilectum fuisse de
quo

Matt. c. 6.

*Alois.
Torel.
Centur. 2.
c. 44. f.
170.*

*In vita e-
jusc. 18.*

*Ioan. Bapt.
Mant. in
sacris dieb.*

*Petrus
Berc. in
Reduc. f.
558. col. 1.
27.*

*Virg. l. 2.
Æne.
Prud. in
Plycom.*

Matt. c. 13

S. Luc. 7.

*Dionys.
Carr. ib.*

f. 66. f. 6.

L. D.

Job. 3. 21.

Cant. c. 3.
10.
Pier. Valer.

quo ait : *Delectus meus candidus*, nimirum per
lilium virginitatis, & *rubicundus*, ob purpureas
charitatis rosas. Enim verò rosa, ut Pierius testa-
tur, speciale eloquentiæ symbolum est, unde de
facundo Oratore dici solet : *Audivimus eum ro-
sas loquentem*. Ac proinde rosæ frontibus suis
veluti totidem facundissimis linguis Nicolai ce-
lebrarunt extimiam sanctitatem. Rosæ quoque
omnes alios flores venustate & pulchritudine sua
præcellunt : Unde deus dicitur : *Ros terra or-
namentum est, plantarum splendor, oculus prati
rubor, flos omnium pulcherrimus*; atque idè rosæ
in gremio S. Nicolai subnatæ de eo præconiza-
bant eum futurum esse eximium viridarii Ecce-
lesiastici ornamentum, omnesque alios sanctos
haud secus ac rosas flores mortum venustate su-
peraturum esse. Rosæ elogii loco hæc epigraphe
subjicitur *præsidio & decori* : sic quoque charitas
S. Nicolai per panem pauperibus præsidio erat,
per rosas verò sibi metipsum decori & ornameto.
Dici denique potest, quod dum genæ ejus in
superioris sciscitantis præsentia modesto tinge-
bantur rubore, rosæ hæc è vultu ipsius in ejus ce-
ciderint gremium. O rosas pulcherrimas, ro-
sas odoriferas, non jam in flore hortis subnatas,
vel in Hisperidum vitidariis, sed in animato
quodam Paradiso miraculosè progetminatæ
& efflorescentes.

8. Ab hisce igitur rosis è pane procedenti-
bus faciliè colligere licet, quod *Deus miris affe-
cit beneficiis servum suum Nicolaum*, nobisque
indicare voluerit, eum talem esse sanctum, qui
id quod planè impossibile est, possibile reddere
possit. Certum est apud omnes, solemnes Ec-
clesiæ caeremonias mysteris refertissimas esse :
Constat autem, quod Summus Pontifex Do-
minica 4. Quadragesimæ rosam quandam au-
ream benedicat, eamque postea alicui magno
Principi, qui erga sedem Apostolicam optimè
meritus sit, dono transmittat, Prout Alexander,
Veneris fecit, dum solemnem in S. Marco Mis-
sam celebraret. Cupidus porrò semper sui hujus-
ce caeremoniæ cognoscendi significatum. Ne-
que enim immeritò videri non a nemini posset
convenientius Pontificem facturum esse, si in
præfata Dominica ad imitationem Christi pa-
nem, non verò rosam benediceret & multiplica-
ret. Lyranus rosam hoc sine à Papa benedici re-
spondet : *Ve soltus Domini ostenderet plenitudinem
potestatis, qui de lapidibus panes, & de pambus ro-
sas nobis donare potest*, unde constat panem in
rosas permutare, rem esse adè impossibilem, ut

solus Deus eam possibilem reddere possit. *sol-
lus Dei ostenderet plenitudinem potestatis*, ac
proinde id ipsum præstitit Nicolaus, quando do-
berno tempore panis fragmenta Blemosyaz
loco pauperibus deferens, in rosas transforma-
vit. Verum inquires, nunquid hujusce rei im-
possibilitas soli reservata est Deoz quomodo igitur
Nicolaus eandem ad possibilitatem redige-
re potuit? nolite mirari id ipsum, quia Nico-
laus declaratus est absolurus quidam Dei plei-
potentiatus, ut quod natura sua impossibile esse
noluitur, possibile efficiat. *Miris affeitu beneficiis
Sanctum suum Nicolaum*. Pectò Pelagius Pa-
pa dicere solebat, quod beneficia divina *gradi-
bus semper ascendunt, & quibus bona conferuntur
ad culmen ascendunt, ubi supremus favor præ-
stat exordium*. Rectè equidem; nam Deos ser-
vos suos favoribus cumulando non satiarunt, nec
incipi ei serviendo satari possunt, cuius ma-
nifestum in S. Nicolao habemus exemplum;
hic namque abstinentis, macerationibus, & di-
sciplinis Deo inserviendo nunquam saturatus,
30. annos continuos jejunavit. *Panem tantum &
aqua contentus, & hinc austeritati cetera insuper,
& disciplinas adjunxit*, adè ut innocens ejus
corpuseulum erigere se vix potuisset. Verum è
misera caro, quæ nam unquam commisit ter-
rorem, ut à tuo Nicolao tam severè & rigide
punire merearis, num forte in hoc erratum fuit,
quod in sanguinis effusione adè fueris prodig-
us? alterius profectò culpæ rearguere non pos-
sum, quam quod rationi omnium fueris obedi-
ens. Cæterum rigores vitæ suæ adè excessivi
fuerunt, ut ipsas quoque petras durissimas ad sui
compassionè commoveris; dum enim die quendam
Sanctissimo Crucifixo genui flecteret, comper-
tum est lapidis, cui innitebatur, duritiem geni-
bus & cubitis Nicolai cessisse, quasi hinc eum
verbis lapis hic alloqui voluisset : recreare è in-
nocens corpuseulum Crucifixi Redemptoris
tui aspectu : testarentur languores tui diti
quas sancta Jesu membra sustinuerunt asper-
tatibus. Considera Dei Filium passione sua tuas
asperitates longè superantem. Neque enim tu
Cruci affixus es, nec spinis perforatum habes
tuum verticem, nec pedes, nec manus clavis trans-
fixas. Noli igitur quarulari, quod pane duntaxat
& aqua pascaris, quia famelico Salvatore tuo
in deserto cibi loco præferantur sunt lapides, ejus-
que ardentissimæ sicuti acetum subministratum
fuit fellis amaritudine. Quibus

Guilel.
Durand.
in Ras.
d. vin.
offic. in
dom 4.
Quadr.

Nicol. de
Lira.

Handwritten text in the left margin, including the word "predicab" and the Roman numeral "XV".

considerationibus afflicta membra ejus mirae refocillabatur.

9. Mira profectò res à propriis etiam necessitatibus oculos avertens Nicolaus, promptè eis succurrebat, quorum necessitates nec aures, nec oculo perleverat. Audite factum quoddam admirandum, unde vobis concludere licebit quod *Miris affecti Dominus Nicolaum beneficiis.* Nonnemo amicorum suorum, quo eum familiarius agere consueverat, in una eademque mensa accumbens, ex devotione qua erga sanctum ferebatur, aquam Nicolai præparatam bibere appetebat, mox autem ut craterem ori admovit dum bibere inciperet, servus Dei *Aquam in vinum mutavit.* Porro ut in qualitatibus miraculi hujus cognitionem pervenire possitis, sequentem ex S. Joanne desumptam Scripturæ locum velim attendite: dum Dei Filius nuptiis in Cana interessel, accidit, ut vinum deficeret, quod advertens providissima Virgo Maria, ad dilectum Filium suum conversa, eum, ut huic defectui prospicere dignaretur, rogabat: *Deficiente vino, dicit mater Jesu ad eum, Fili vinum non habent.* Christus autem respondit: *quid michi & tibi mulier? Etenim quod Christus dicat, Quid tibi, non adeò magno opere miror: Quod autem insuper se excuset dicendo, quid michi, non vehementer admirari non possum, si quidem necessitas quæ premiturgens est & evidens, aquam autem in vinum transmutare facultas humana non valet, atque idè nisi Christus miraculum istud efficiat, quis præstare valebit? pro hujus difficultatis intelligentia advertenda est Mariæ supplicatio & Christi responsio, ipsa dicit Filii, e cum tanquam Filium suum præcis? & tanquam hominem rogabat: Christus respondit: *Quid michi: h. e. ut sumi filius tuus, ut homo, sic quod petis, michi non est possibile, ut scilicet tanquam filius tuus, & ut homo miraculum hoc partare possim, mutando aquam in vinum.* Ita exponit S. Augustinus hisce verbis: *Nihil commune est michi & tibi, cuius virtute conveniat michi miracula facere, quia istud convenit michi ratione divina natura quam non sumpsi ex te.* Et alibi idemmet Pater subjungit: *quod facturus erat miraculum secundum Divinitatem, non secundum humanitatem.* Adeò expresse Christus declaravit, sibi ut Filium esse Mariæ, ut homo est præcisè impossibile esse convertere aquam in vinum, ejusmodi enim extremis necessitatibus providere soli Deo tanquã Deo convenit: unde Angelicus Doctor ait: *Omnia sunt subiecta Divinae providentiæ Verù**

enim verò ò Deus meus quid hic video, miraculum istud quod Christo at homini impossibile erat, factum est possibile Nicolao. Hujus namque conviva Craterem ex devotione aqua Nicolao præparata adimplet, eam verò gustans in vinum perfectissimum convertam esse deprehendit. Et tamen Nicolaus est homo, imò homo est Christus longè inferior, & nihilominus impossibilitatem superat. Qua ratione id fieri potuit? Nolite mirari, quia sanctus hic Dei servus factus est absolutus Dei Plenipotentiarius, cujus potentia & virtus omnia illa opera, sibi, tanquam objectum vendicat, quæ naturâ suâ impossibilia esse noscuntur. *Miris affecti eum Deus beneficiis.*

10. Mira quidem res est aquæ in vinum transmutatio, per hanc enim transmutatur una substantia in aliam: Nicolaus autem plenipotentiam suam in rebus longè impossibilitioribus demonstravit, quando substantiam & elementum aquæ in nihil velut ex mineralibus extraxit. In Tolentino enim ob totius territorii siccitatem omnes fontes exaruetant, aqua destituti erant omnes putei, adeò ut ob aquæ penuriam non solum homines, & animalia languerent, verum etiam architecti in proseguenda Tolentinensis Ecclesiæ fabrica progredi ulterius non possent: Nicolaus igitur divini honoris zelo accensus & Religiosorum precibus permotus subito genuflexus orationi se totum dedit, atque arundinem quandam in terram plantavit, unde haud secus ac ex canali quodam aquarum rivuli ex improvviso scaturire cernebantur. Et nimirò ut miraculi hujus excellentia tantò evidentius eluceat, instituimus quandam inter aquam Nicolai, & aquas à Moysè e petra elicatas comparationem. Conqueriebatur omnis populus Moysi subiectus, quod in deserto quodam eos siti emori siceret, nec de potu procurando sollicitus esset, ideoque dicebat: *Da nobis aquam ut bibamus.* Moyses igitur adversus omnes indignatione successus mira verborum acerbitate eos reprehendit dicens: *Quid iurgamini contra me & tentatis Deum? quasi diceret, cur insatiabilem & inquietam hanc plebèculam continuato murmuris vestri fufuro ad seditionem provocatis? unde, Davide teste, scimus quod Irrita verunt eum ad aquas contradictionis; & Isai. 165. vexatus est Moyses, quia exacerbarunt spiritum ejus.* Verumtamen mihi hanc rem penitus consideranti populum hunc non immunitò marmutasse videtur, neque enim credendum

Ccc dum

1947 c. 2.

D. Cyril.
Alex. ib.

A. Aug.
apud D.
Dion.
Cart. in
c. 10. a. 7.
f. 54.
idem apud
D. Tho. in
Cant. ib.

D. Tho. 1. p.
q. 1. 1. 2.

Exodi 17.

Isai. 165.

Paoletti Sanctorale.

dum est, quod siti morientes, ac summa in necessitate potum à Moysse postulant. Moysen, vel Deum irritare, aut vexare poterunt; quod si enim nos panem nostrum quotidie postulamus dicentes: *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie*: cur populus aquam a Moysse postulare non potuisset: Abulensis dicit: populum aquam postcundo male fecisse, bene autem egisse Moysen, dum rigorosis verbis se exacerbatum ostendit, asseritque insuper Moysen minime obligatum fuisse, ut populo de aqua prospiceret: *Non tenebatur ipse ad hoc*. Sed cur ita? si Moyses Dux populi erat, utique illi providere debebat de omni eo, cuius habebat necessitatem, cum verissimum sit commune illud adagi-

Abulen. in c. 17. Exod. q. 2. fol. 245. col. 1. D.

um. *Non praest, qui non prodest*. Ad hæc militi nihil intolerabilius est siti, utpote quæ malorum pessimum se contrahit. Unde in bello Germanico nimia, quam milites patiebantur, sitis causa fuit, cur universus exercitus Mario rebellavit. Atque ideo potius contra doctrinam Abulensis dicendum videtur, quod *Moyses tenebatur ad hoc*, & tamen ipse constanter dicit: quod *Non tenebatur*: & merito quidem, quia in deserto quodam inter rupes & saxa constitutus erat, & quibus aquam elicere utpote impossibile humanam superabat virtutem, unde merito Moyses dicere poterat, non teneor ad impossibile. En ipsissima Abulensis verba: *Hoc dato quod tota populi cura Moysi incumberet, non tamen tenebatur ipse ad hoc, quia nullus venere ultra possibiliter, erat autem simpliciter impossibile quod ipse daret eis aquam de petra*. Verum enim verò id quod Moysi impossibile erat, factum est Nicolao Tolentino, in summa aquæ penuria consistenti possibilissimum. Nam in aridam terram, & inter lapides, & rudera Nicolaus arundinem quandam plantat, & ecce (ô miraculum stupendum) unâ pura & crystallina in tanta copia scaturire vilita est, ut inde formatus sit puteus quidam, qui in hodiernum usque diem videtur, & conservatur, velut restis veritatis, quod Nicolaus impossibile possibile fecerit: *Qua nulla arte inveniri poterat, unda salubris puer Nicolai lacrymas & orationibus affluxit*. Tantis autem gratis se vus Dei calibus cumulatus fuit, ut ex hoc mundo innotesceret, quod *Miris affectu Dominus beneficium sanctum suum Nicolao*.

I. vita e. 10. 17.

11. Etenim per jejunia & continuas abstinentias ad eam animam saginavit, ut nec pinguis, nec quidquam gustui delectabile suscipere unquam,

pane solo & aqua contentus. Rigidæ autem hæc corporis macerationes gravem quandam immutatem Nicolao acceriverant, in qua à Medico ipsum visitato, ut ad refocillandum corpus hæc carnes manducaret, ordinatum fuit, id quod ipse facere omnino detestavit, utpote in Medicum caelestem confusus, qui solo sermone restituitur universa. Superior autem duas ei per dies præparati, optimeque præparatas & conditas apponi fecit, simul ei in meritum salutaris obedientiæ præcipiendo, ut easdem comederet. Quid hic facies O Nicolae? si ad carnem manum extenderis, vim faciet abstinentiæ, si verò hanc non manducaveris, magnum inferes obedientiæ præjudicium; abstinentiæ & obedientiæ dilectissimæ & devotissime amicæ tuæ sunt, si uni gratificatus fueris, alteram insubilliter offenderis, si unius te sequacem offenderis, alteram te fugere declarabis. Verum tamen præhabito cum prædicatione consilio, sciens, quod *Melius est obedire quam sacrificare*, modicum quid de perdicæ, quantum scilicet ad implendam obedientiam sufficiens, accepit & benedictione perdicibus impetrata (O favor singularis & prolix eximius) utraque perdicæ reviviscunt, plumis restituntur, novisque additis alis explicatis liberè avolarunt; quo vilo prodigio, non solum circumstantes ob stuporis excessum veluti in lapides conversi sunt, verum ipse metus stupor veluti lapis quidam obstupescit immobilis hæret. Videmus igitur, quomodo ut sanctitati Nicolai applaudatur, ipsa quoque aves mortuæ resurgant: tum quia miracula per manum Plenipotentiarii Dei parata, sunt veluti voluntaria prodigia; quæ vulgaris eloquentiæ cursus assequi non potest: Merito igitur perdicæ hæc imò phænices fortunatissima, quæ ab igne charitatis Nicolai revixerunt in hominum mæribus fama se per immortalis virtutis remanebunt. Quid igitur hic vobis, ô Auditores videtis? nunquid in hoc opere ingens quoddam elacet impossibilitas per S. Nostrum ad possibilitatis terminos redacta? Etenim sicut Sol omnes stelle fulgores excedit, ita resurrectio quodvis miraculosa, & tamen licet resurrectio opus impossibile importet, Nicolaus tamen opus quoddam resurrectione longe majus exhibens, specimen edidit, se etiam in his, quæ impossibilibus impossibilia sunt, parandis prævalere. Notum etenim est resurrectionem consistere in reversione animæ & corporis, eamque tunc solum locum habere, quando hæc partes etiam postquam divise sunt, salva-

Abulen. in c. 17. Exod. q. 2. fol. 245. col. 1. D.

Abulen. ubi supra.

Anno m. c. lxxv. Calz.

conservantur. Perdicum animæ autem jam mortuæ erant, & tanquam formæ inseparabiles *amiserunt esse*. Unde quando Nicolaus eas resuscitavit, non solum duarum divisarum partium unionem produxit, verum etiam animæ illarum ab eo de novo productæ, atque à non esse ad esse revocata fuerunt. Unde si resurrexerit mortuorum humanæ virtuti impossibilis est, Nicolaus perdicæ mortuas resuscitans, non solum impossibilitatem superavit, verum insuper miraculum quoddam patravit impossibilitatem longè superans. Atque idè tametsi nullæ præstolentur aliæ actiones, hæc sola ad Nicolaum veluti Pleiopotentiarium & amicum Dei, à quo *Miris affectus est beneficiis*, canonizandum sufficeret. Enim verò hoc loco reipsa comprobatur esse video, quod ex Sancto Pelagio superius diximus, nimirum: *Et quibus bona conferuntur, meliora polleantur*, siquidem ipsamet quoque Virgo Beatissima ad hunc Domini servum favoribus demulcendum concurrere voluit, quando infirmitatis suæ tempore in splendidissima nube maximo Angelorum comitatu cincta ad eum visitandum de cælo descendit, & verum rei antidotum, id est panem attulit, cui hodie panis ille respondet, qui etiamnum in ejus honorem benedicatur, & dispensatur. Hanc igitur cælorum Reginam mox ut Nicolaus vidit, hæc ferè verbis est allocutus: *quinam sunt hi favores O promacoda Nobilis, o amantissima Medica? Utinam nunquam à me hæc infirmitas recedat. Quando ejus occasione tam magnifica visitatione me honoratum video, gratias igitur Virg. egit, quæ magna post se in infirmi pectore consolatione relicta protinus discessit, Nicolaus autem acceptum panem aquæ intinxit, eoq; devotissime sumpto sanitatem subito recuperavit. Et quis sufficere enarrare gratias quas univærsus Christianismus ab hoc pane recipit? è quibus tamen unum vel alterum quin recensere omittere non possum. Accidit circa annum Domini 1477, in urbe Venetiarum, quod palatium S. Marci igne circumquaq; contingeretur, quod utique totaliter igne flammaq; conflasset, nisi Religiosus quidam Augustinianus, benedictum quendam S. Nicolai paniculum in incendium istud conjecisset, unde ignis alias inextinguibilis protinus extinctus fuit. E felicitibus quoq; pulchre Parthenopis litronibus integer quidam solverat navium exercitus, qui mox ut in alcum mare venit, à sæva tempestatum furia miserè agitur & conqussatus una cum navigantibus*

submersus propè fuisset, nisi quidam è religiosis nostris maris turbulentias per mari injectum S. Nicolai panem sedasset. Quot sunt per hoc antidotum à contagio præservati? Quot infirmi à Medicis derelicti per hujus panis virtutem è mortis faucibus brevi tempore fuere subtrahit quot mulieres steriles evasere fecunda? quot ex partus doloribus moribunda hoc pane sumpta felicitè pepererunt? Etenim sicut manna ad faciendum cujuslibet gustum & appetitum omnes in se complectebatur sapores, ita panis hic celestes homines à quovis periculo & infirmitate liberandi virtute in se continet: ut de eo dici possit: *Omnia omnibus factus est panis D. Nicolai.* Porro si in S. Dei Ecclesia sanctus aliquis eligendus fuisset, qui inter omnes alios veluti Rex quidam emineret, ad eum ferè modum quo olim ingruente calamitosa Hierosolymis tempore accidit, omninò crederem electionè hanc in persona Nicolai nostri terminandà infallibiliter esse, neque enim per actum humilitatis ab hac dignitate acceptanda excusare se potuisset dicendo: *Non sum Medicus & in domo mea non est panis, Isa. 5.* siquidem nullus est infirmus qui ad ipsum recurrens non recuperet sanitatem, imò & panis ejus quibuslibet infirmitatibus curandis opportunum adfert remedium. Quapropter O Nicolae, quia Medicus es, & panem habes. *Esto Rex noster, Protector noster esto & Advocatus.*

13. Verum enim verò ad eam revertamur virtutem quam Deus illi, veluti plenipotentiario suo indidit, faciendo possibile quod est impossibile. Elias in curru igneo in cælum abiturus Elifaz dilecti discipulū suū hortatus est, ut aliquā ab eo gratiam posceret, utpote infallibiliter obtinendam: *Postula quod vis ut faciam tibi antequā tollar à te* cui ille subjunxit: *Obsecro ut fiat in me duplex spiritus tuus.* Equidem inter Expositores non satis convenit, qualisnam fuerit virtus aut spiritus ab Elifazo hæc verbis postularat: Lyrans & Abuleof credunt, ipsum poposcisse virtutem prophetandi, & miracula faciendi facultatem, id est, *prophetandi & faciendi miracula.* Ac verò si ita esset, utique Elias ei non respondisset: *Rem difficilem postulasti*, siquidem non implicat quod aliquis servorum Dei prophetaret, & faciat miracula, ac proinde S. Gregorius & Rabbi Salomon dicunt, Elifazum postulasse quidem potestatem, & virtutem faciendi miracula, id tamen in hoc sensu intelligendo, ut ea faciat duplicata, adeo ut si Elias duo fecerit, ipse quatuor patret, si Elias quatuor, ipse octo: *Fiat in me duplex*

Anno Do.
mni 1477.
apud Do.
natum
Calv. f. 75.

Lyrans.
Abul. ibid.
q. 16. col.
2. G
Ibid. n. 10.

plex est spiritus tuus. Hac autem expositione supposita, denuo mihi videtur Magistrum minime respondere debuisse *Rem difficilem postulasti*, si quidem inveniuntur Sancti bene multi, qui majora sint operati miracula, quam Elias patrat, quod si enim Elias tantisper mare divisit, donec illud cum discipulo suo pertransisset, Moyses illud per tot horas divisit quot requirebantur, ut omnes exercitus sui milites illud transirent. Unde quo ad *durationem* miraculum hoc plusquam duplicatum, imò centuplicatum extitit. Si Elias quadraginta diebus jejunavit, Maria Magdalena & Maria Aegyptiaca desertum quoddam 30. annos incoluerunt, nec tamen ullo imaginabili cibo fuerunt perfruita. Si Elias cohibuit caelum ne plueret, & Josue Solem firmavit ne iter suum prosequi posset, id quod majus est, quam caelo interdiceret pluviam. In strage Ronisvallenfi ubi mortui sunt vigesies mille Catholici & quinquagesies mille Pagani, Carolus Magnus, ut interfectos suos digna & Christiana sepultura honoraret, adedque eos à Saracenis, quibuscumque permixti jacebant, divideret, cum ad hoc opus dies unus non sufficeret, Soli, ut cursum suum usque ad completam diem hanc functionem susteret, præcepit, effectoque, ut hic planeta cursum suum ad trium horarum spatium moraretur promptissimè. Dum corpora sanctorum militum à Saracenis occisorum requireret apud Ronisvallem, & Sol ad occasum pergeret ad ejus orationem, & mandatum Sol in caelo stetit, & spatio quasi horarum trium in nullo se movet, donec sanctus Rex omnes suos interfectos recollectit. Quod si igitur alii Sancti miracula patrant centies & pluries Elianis miraculis majora, cur Elias Eliseo spiritum miracula patrandi sibi duplicari petenti respondit, *Rem difficilem postulasti*; Ac si diceret: *Vellem ut peteres, sed ut possibilia peteres*, capere etenim non possum, in quonam hæc consistat impossibilitas. Ac proinde hæc mea est opinio difficultatem hujus petitionis non cadere super factæ miracula in genere, sed super unum speciatim scilicet super resurrectionem mortuorum, hæc etenim verè dici potest miraculū miraculorum; unde Eliseus supplicans spiritum duplicatum, duplicatam quandam virtutem imperare contendebat suscitandi bis totidem mortuos, quot ab Elia suscitati fuerant, ut si Elias unum suscitasset, Eliseus suscitaret duos; aut si Elias duos, Eliseus quatuor suscitaret. De hoc igitur Elias loquitur cum dicit: *Rem difficilem postulasti, vellemur*

possibilia postulares. Hoc igitur supposita huic in modum discurremus: Suscitare duos mortuos uti desiderabat Eliseus difficile est: *Rem difficilem postulasti.* Resuscitare tres, uti Christus fecit, difficillimum est. Resuscitare quatuor impossibile: sex verò aut decem ad vitam terrore impossibilissimum. Verum eorum quot mortuos sanctus Nicolaus suscitavit? Omnino viginti quinque. O ingentem Divinæ bonitatis excessum! Si enim quatuor resuscitare impossibilitatem attingit, ipse autem tanquam Dei Plenipotentiatus ad ea patrandi prævaluit, quæ impossibilissima sunt, facile est collibet iudicio pollenti efformare argumentum à *fratiori*. Oportet te admittibilem O Nicola! Actiones eorum tuarum non solum capacitatem humanam, verum etiam impossibilitatis terminos transcendere. Nec mirum siquidem Deus hoc præcipue beneficium inter alios sanctos elegerat: *Miri affuit Dominus beneficiis sanctum suum Nicolaum.*

14. Monebatur Rex Achaz, ut signum aliquod sive in cæli altitudine, sive in profundo inferni pro arbitrio suo peteret: *Pete tibi signum à Domino Deo tuo, sive in profundum inferni, sive in excelsum supra.* Verum ipse, sive quia se id ipsum non mereri cognoscebat, sive quia tale quid petendo se temere acturum formidabat, vel minimum quid petere recusat: *Et dicit Achaz: Non petam, quia non tentabo Dominum.* Certum e quidem mihi est, Achaz Regem nihil tale postulasse, quia pro arbitrio beneficii sibi vel aliis poscere soli Nicolao nostro referabatur. Ipse enim miracula cælis obtinuit, & spectatim stellam quandam, quæ ipsum non minus, quam alia quædam stella tres Magos Orientales in Bethleem usque deduxit, ex territorio Sancti Angeli Tolentinum usque inseparabiliter est consecuta, sexque mensibus continuis mortem suam immediate antecedentibus, quavis nocte Angeli ei apparebant, cum nunc cantuum melodiam, nunc instrumentorum Musicorum harmoniam derulcentes, ejusque animam, quæ vera Dei sponsa erat, ad coelestem gloriam invitaret: *Cum ejus vita finis appropinquaret, per sex menses ante in hora matutina Angelos magna repletus delectatione corcipientes audivit. Hæc igitur abaque plura signa rursus de cælo habuit: At vero quid de illis dicemus: quæ ex abyso inspertravit? Pete tibi signum in profundum inferni.* Unde animarum purgatori ejus auxilio habendo adardentes ejus orationes recurrerant, eique apparuerunt: hinc fecerunt eum rogantes.

PAROLE
 dicitur predicab
 X
 35

Petrus de
 Natal.
 Episc. E-
 quilin.

In 27
 die S.
 col. 8
 4. sec
 No. 7

D. T.
 9. 12
 1. 14

Episc. E-
 quilin.
 1. 14

Sanctus

*Sancte Pater succurre tuis compesce dolores,
Quos patimur tantos & nostra incendia tolle:
Namque potes si sancta die libamina septem
Dedideris, nobis fer opem & miserere tuorum.*

Verum dicit fortasse aliquis non esse specialem Nicolai favorem, per animarum liberationem signa ex purgatorio impetrare, siquidem fatiscibile est, quemvis sacerdotem per sua sacrificia animas liberare nonnullas. Hinc igitur respondet primo, tamen si id verum sit, à nullo tamen sacerdote animas in tanta multitudine liberatas esse, sicut à Nicolao. Secundò id quod maximam admirationem, imò stuporem cuius adferre debet, est, quòd ex ipsomet inferno fratris sui animam liberavit, cujus mox ut mortem inauditur plangendo dixit: *Huius miser quia damnatus est.* Veruntamen divina Majestati supplicans, gloriam ei protinus impetravit, ad eò ut frater ejus in visione ei apparet eum de sua liberatione certificaverit dicens: *Frater mi, verè tuis precibus à penis liberatus ad caelestem evolo patriam.* Dices fortasse, impossibile esse animas ab inferno liberari: *Quia in inferno nulla est redemptio.* Respondet verum id esse; veruntamen Deum in divina justitiæ legibus in gratiam Nicolai dispensasse, quia sanctus hic Dei plenipotentiarius est, qui ipsa quoque impossibilia efficit: *Pete tibi signum in profundum inferni.* S. Thomas Doctor Angelicus in 3 parte summæ quærit, an Christus Redemptor noster aliquam eorum liberavit animarum, quæ in culpæ originalis reatu mortuæ fuerant, & negativè respondet: Ratio autem est, quia *Descensus Christi ad inferos in illis solis effectum liberatum habuit, qui per suam & charitatem passioni Christi conjungebantur, in cuius virtute descensus Christi ad inferos liberatus erat.* Pueri autem, qui cum originali discesserant, nullo modo fuerant conjuncti passioni Christi per fidem & dilectionem. Dicere autem quod nullo modo erant conjuncti passioni Christi, idem est quod affirmare, quod nullo modo poterant liberari; id autem quod nullo modo fieri potest, impossibile est ut fiat. Veruntamen hanc impossibilitatem S. Nicolaus superavit, quasi verò Salvator noster nullam ex limbo animam liberaverit, quia hic casus, utpote secundum se impossibilis Nicolao Dei plenipotentiario reservatus erat, qui animam infantis ejusdem, qui culpæ originalis reatu obnoxius ex hoc mundo discesserat, à limbo libera vit, prout fert multorum scriptorum relatio; id quod idem est ac dicere, quod

S. hic id quod impossibile erat suis orationibus possibile effecit. *Et mirus afficit eum Dominus beneficiis.*

1. Achaz Rex nulla à Deo signa petiit, quia hæc Nicolao reservabantur, ut eadem impetraret; ac proinde ò magne ferve Dei *pete tibi signum à Domino Deo tuo.* Si enim volueris, ut fragmenta lampadis tuæ vitæ, à Damone corruptum quod adamantinum erat, confringere non valente, totaliter collisa & in multas partes disruptæ in unum perfectè redigantur, & lampas pristino suo statui restituantur, redeatque lychno flamma ut locum illustret, *pete à Deo & obtinebis: Pete tibi signum à Domino Deo tuo.* Si à Tentatore infernali infestatus crudelissimisque insultibus in vasis, orationibus, & jejuniis armatus inimicum hunc adeò truculentum in fugam agere, & gloriolam ab eo victoriam reportare volueris, postula à Deo & impetrabis: *Pete tibi signum à Domino Deo tuo.* Si per signum Crucis sanitatem infirmis restituere, vulnera, & tumores curare, febres & mortem fugare, vitamque revocare volueris, *pete à Deo & exaudieris, Pete tibi signum à Domino Deo tuo.* Si exterræ motuum concussionibus paties quidam Ecclesiæ Tolentinatis ruinam minatus fuerit, tu vero, non obstante, quod de facto versus centrum se inclinaverit, eum immobilem reddere volens ei præceperis dicendo: *Ex parte Dei tibi impero, ut immobiliter persistas.* *Pete & obtinebis quidquid desideras: Pete tibi signum à Domino Deo tuo.* Si volueris quod advertus eos, qui in publici justitiæ patibulis in aera suspensi sunt, mors functiones suas non exequatur, postula à Deo fietque tibi sicut vis: *Pete tibi signum à Domino Deo tuo.* Quod si Ecclesia in medio maris millenarum turbulentiarum à procellosis hæretum & schismatum undis conquassata volueris, ut tot commotionum procellæ compescantur, & quies pacique universalis serenitas Ecclesiæ restituantur, postula à Deo & pro voto omnia impetrabis: *Pete tibi signum à Domino Deo tuo.* Si præmonitum esse volueris universum Christianismum, ac ex improvviso à Catholice fidei inimicis demetatur & extirpetur, pro signo autem sanguinem proprium è brachiis elicere volueris, *pete à Deo & obtinebis: Pete tibi signum à Domino Deo tuo.* Quod si nonnulli è sublimi fabricarum culmine in terram prolapsi fuerint, tu autem illos illæsos, & intactos præservare volueris, *pete à Deo libitò impetrabis: Pete tibi signum à Domino Deo tuo.* Quod si in-

*Apud ca-
lesi. Brun-
num E-
pisc. Bojani
in quod li-
bero f. 628
§. 6.*

*Ex lib. Do-
nati Calv.
Augusti-
niani.
congregat.
Lombar.*

*In octava
die S. Ni-
col. & lect.
4. secundi
Noi.*

*D. Tho. 3. p.
q. 52. a. 7.
l. 14.*

fanulus è situla putei cuiusdam bibere volens in eundem infeliciter collapsus, & per duas horas integras citra ullum submersionis subsecuta periculum constitutus à transeuntibus pueri cadaver extrahere volentibus reperitur intactus & vivus, nil mirum quia Nicolaus hoc à Deo petiit, & pro voto impetravit. *Pete tibi signum à Domino Deo tuo.* Quod si Iudei cuiusdam infantulo ex clavo, in ejus gulam in transversum adacto, fauces cum manifesto mortis periculo intumescunt, tu verò ejus salutem à Deo poposceris, utique obtinebis: *Pete tibi signum à Domino Deo tuo.* Si in Bergameasi territorio in Brembana & Sciana valle flumina intumescunt, campos & agros inundantia, cunctas devastantia domos, arbores extirpantia & subvertentia, pontes coercere, eoque sine à Deo remedium volueris poscere, liberrimè quidem illud expete; teque protinus exaudium experieris: *Pete tibi signum à Domino Deo tuo.* Si mari ut procellarum suarum furtores mitigare præceperis, aeri ne grandine possessiones & prata devastet; fulmini ne viatoribus Maceratam inter & Recanatem obertantibus nocumentum aliquod inferat, igni denique ne lectum, in quo puerulus dulciter dormiens jacebat, lambere incipiat, mandare volueris, generose mandare ne dubita, postulatam enim à Deo gratiam subito obtinebis: *Pete tibi signum à Domino Deo tuo.* Si Christianismus in principioribus totius mundi civitatibus Romæ videlicet, Neapoli, Genuæ, Venetiis, Bononiæ, Ferrariæ, Mediolani, Lugduni in Galliis & plurimis locis à pestis contagio oppressus subsidium à te postulaverit, in vanum se id non fecisse confestim experientur, quam enim à Deo postulas gratiam, infallibiliter impetrabis. *Pete tibi signum à Domino Deo tuo.* Quod si in urbe Cordubensi quæ totius Hispaniarum Andalusie Metropolis est, pestis, manifestum Dei flagellum furores suos exserat, universæ autem civitati ad placandum divinæ justitiæ furorem, in devotam quandam processionem sese recipienti Sodalitas tua obviam processerit, vexilli loco ex una parte crucifixum, ex altera vero S. Nicolai statuam defetens, protinus videbitur, quod mox ut ambarum turmarum sese proximè contigerint, statua tua à S. Nicolae rametis lignea ad crucifixi pedes genuflexa corruet, ipse autem Crucifixus è clavis & cruce manus suas resolvens te servum tuum dulciter amplectetur, cessabitque subito in gratiam eadem profus die totius urbis contagio; tu enim facilli-

mè obtines, quidquid desideras. *Scietote igitur, quoniam mirum fecit Dominus sanctum suum, & miris afficit benefecit.*

PARS SECUNDA.

16. **A**dmirabilem reddidit servum suum Deum etiam in morte. Innumera quidem sunt motiva ex quibus Nicolaus etiam in morte verè admirandus sanctus esse declaratur, inter cetera autem præcipuè mihi considerandum occurrit, quod sex mensibus contrarius, priusquam ex hac mortali vita in paradysum transiret. Deus ad eum consolandum cantibusque Angelicis demulcendum Angelos quotidie submisit; *Sex autem mensibus paulo ante nocturnas preces singulis noctibus Angelicum audire concentum.* Verumamen quod hunc Angelicum concentum ætinet, eundem ob ipsorummer quoque Angelorum interello institutum esse existimo, cum enim debita concentus sui harmonia formandæ per Luciferi contra altum canere volentis lapsum Bassus deesset, expressè namque declaraverat, *per solum Dei exaltabo solum meum, & similia ero altissimo,* opus erat ut Nicolaus per humilitatis suæ Bassum Luciferi defectum suppleret, ut cœlestis Musica nullius argui dissonantæ posset, atque idèò Angeli cum Basso humilitatis suæ concertaturi ad eum se recipiunt. Aut verò dicere etiam possum, sanctum Nicolaum cœlesti musicæ tanquam cappellæ magistrum inferre debuisse, utpote qui super innocenti corporeculo suo per rigidas disciplinas exactissimè moderari poterat, tactum sive Mensuram.

17. **2. Resp.** Deus Davidi per Nathan Prophetam significat, dimissum ei esse peccatum cum Bethsabee commissum, futurum tamen fore, ut filiolus ab ea natus brevi tempore moreretur. Ex quo nuntio David vehementer turbatus, Deum ut vitam ipsi contineret ardeantissimè rogat, atque idèò jejunat aliisque mortificationibus super nudam humum jacco di se conficit, ut facilius impetret, quod postulabat. Interea verò totus extra se raptus nullas consolationes, aut pro corporis restitutione cibum necessarium admittebat. Septimo autem die mortuus est infantulus: *Acerte autem die septimo, ut moreretur infans.* Quod triste nuntium nullus ei communicare audebat, timebant enim ne afflicti Regis mœrori omnia adderent incrementa. Rei autem gesta veritatem diutius dissimulare non valentes. Tandem aperit dixerunt,

ibid. v. 2. xerunt, quod mortuus est puer. Hic igitur d' Auditores tem audite mirandam & obstupescite; dicit enim Sacer textus, quod percepta pueri morte experrecta, & serena fronte vultum omnibus exhibuerit hilarem, sublatusque à terra faciem suam laverit, pretiosissq; odorum suffibus imbuerit, regisq; vestibus novis fuerit amictus. nimirum carenonia hæ erant ab Hebræis in casu occurrentis jubili & lætitiæ exhiberi solita: Surrexit ergo David de terra, & lotus unctusque est, cumque mutasset vestem, ingressus est domum Domini. Et quidem David hac in re valde prudenter se moderatus fuisse videtur, dum ex morte Filii non faciem tristem aut afflictam, sed hilarem & lætam induit. Ira enim Anaxagoras quoque dum unigeniti sui mors ei nuntiaretur, ne quicquam turbatus dixit: *Sciebam me genuisse mortalem.* Xenophon filiorum suorum quendam in prælio occisum esse audiens, expressè declaravit: *Malle se habere filium strenuum quam longævum.* Antigoni denique hoc solum in filio suo displicuit, quod tardius gloriosa morte occubisset, prout in bello dimicantibus accedere solet, dicebat enim: *Serius d' Fili tam gloriosam mortem subisti.* Joannes Huniades nobilissimus Hungariæ Athleta post universam familiam suam demortuam pulla se veste induit. Vladislaus autem Hungariæ Rex, hunc vestis colorem cum jucundiori mutare præcepit, insinuate volens, in morte amicorum nulla exhibenda esse mœstitiæ signa, siquidem is qui moritur vitalem mortem cum immortalis vita commutat. Quæ etiam causa fuit, cur David ob filii mortem lætitiâ potius quam mœstitiâ præ se tulerit.

18. Verum enim verò sistamus hic non nihil, & alium quendam funestum, & Davidi non minus ingratarum casum audiamus, nam triste illi ex civitate Chusi adfertur nuntium, scilicet Absalonem filium suum à Joab duce suo in bello esse occisum, jubeturque proinde non tristari, sed lætus esse, utpote qui non tam filium quam trecentissimum quendam inimicorum suorum amisisset. Audito hoc nuntio Rex, qui præ lætitiâ exsiliare debebat, torus turbatus est: *Contristatus itaque Rex;* inconsolabiliter plangere coepit: *Ascendit eonaculum porta exsternit,* & suspirantibus labiis totam hisce vocibus Domum implevit: *Filii mi Absalon, Absalon fili mi, quis mihi tribuat ut moriar pro te, Absalon fili mi, Absalon.* Hic etiam David omnem ex morte primi filii intrepido animo tolerata comparatam

sibi fidem & gloriam amittere videtur, dum in jactura secundi filii omnino se exhibet inconsolabiliter tristem, qui potius lætari & gaudere debuisset, utpote qui infestissimus ejus inimicus erat, utpote nihil aliud ad eò molitus, quam ut eum licet Patrem suum regno, corona, sceptro, imò & vita ipsa exatere posset. Consolare igitur d' David, velex hac duntaxat consideratione, quod tibi mortuus sit non filius, sed homo quidam rebellis, ingratus, traditor: contra verò conturbare, quod Deus filiolum tibi ademert, patrum nimirum amoris quo Betsebeam deperibas, à quo aliud quam gaudia & consolationes ex peccate non poteras. Verum cheu (ita mihi Davidem respondentem audire videor) de Absalonis morte vehementer contristor, quia perditissima vitæ juvenis erat; de filio autem ex Betsebeam genito vehementer lætor; quia sanctus erat & innocens. Hoc itaque supposito, quid de Nicolai nostri sanctitate dicemus? de tanti servi Dei candidissima innocentia? in utraque enim ad eò admirandus exitit, ut cælum ipsum sex menses continuos ante mortem immediatè præcedentes insigni jubilo atque lætitiâ ei morituro applausit; universa Curia cœlestis ei occurrit; angeli voce & plecto suavissimas ei harmonias musicas effingunt; ipsemet Dei filius, Beatissima quoque virgo Mater ejus, & sanctus Pater Augustinus è cælo se recipiant, ut obviam ei procedant; eumque ad cœlestem gloriam invitent, dicentes: *Euge serve bone, intra in gaudium Domini tui.* Postò alii sancti cœlestem gloriam ingredi ardentè desiderant, undè & Apostolus dicebat: *Cupio dissolvi & esse cum Christo:* at verò quando de Nicolao agitur, ab universa cœlesti curia idem desideratur, dicente: *Euge intra in gaudium Domini tui.* Unde colligere licet, quod admirabilem reddidit Deus sanctum suum Nicolaum in morte.

19. Denique ipsimet lapides hunc nostrum magnum Dei servum tanquam admirandum sanctum, qui universa impossibilia possibilia reddidit, canonizare voluerunt: Etenim in quadam Italiæ civitate quædam in Ecclesia Ordinis Eremitarum S. Augustini existens gloriosi Nicolai lapidea statua certo quodam die in totius populi conspectu à capite ad calcem usque sanguinem sudaræ cepit. Ex qua novitate obstupescit factus est universus populus, concurrens etiam eo summi Pontificis Legatus, qui ob rem tam admirandam attonitus dixit, pro comperto habeo,

Die 17.
Sept. in
octav. 2.
Noct. lect.
3.

Petrus de
Valder.
ser. 5. de
D. Nicol.
fol. 198.
col. 1.

2. Reg. 18.
v. 33.
Ibidem.

habeo funestum quid hodie Ecclesia Dei accidisse. Et verè ita fuit; dum enim hæc agerentur, veredarius quidam Roma expeditus appulit, qui mortem annuntiavit Eugenii Papæ Quarti, ob cuius sedem vacantem funestissima Ecclesia Dei mala acciderunt: Enim verò Auditores, sistamus hic non nihil; nam quod lapis aliquis *rendat deorsum*, quod in loco ubi est collocatus firmiter persistat, hæc proprietates lapidi debeantur. at verò ubi unquam auditum est lapidem sanguinem sudare? utique idipsum naturaliter impossibile est, veruntamen quia lapis hic Nicolaum refere-

bat, non erat ei difficile, ut effectus nature sue impossibiles produceret; vult namque Deus, ut ipsa quoque saxa hunc Dei seruum tanquam sanctum, admirandum & electum Dei plenipotentiarium solemniter canonizent, cuius virtus impossibilitatem possibilem factam pro obiecto habeat, cui proinde eximus hic titulus *sanctus stupendus per antonomasiam iure acclamari possit*: Scitote quoniam mirum fecit Dominus (sanctum suum, mirus affectu beneficus & admirabilem reddidit, prout hæcenus toto hoc sermone dictum & demonstratum fuit.

SERMO TRIGESIMUS

IN FESTO

S. MATTHÆI APOSTOLI
ET EVANGELISTÆ.

Et fundamenta Muri civitatis omni lapide pretioso ornata, fundamentum septimum Chrysolysus. Apoc. cap. 21.

Vinc. Bel.
l. 8. c. 29.

DEum lapidibus admirabiles indidisse virtutes affirmant Philosophi, utpote rem frequenti experientia comprobant, unde Poeta:

*Nec dubium cuique debet saluum esse videri
Quin sua sit virtus divinus insita Gemmis.*

Belluac.
ibid. c. 37.

Etenim de Achate lapide, qui in quodam Siciliae flumine, à quo denominationem habet, nascitur, plurimi scribunt, eum adversus viperarum morsus presentissimum esse antidotum. Item, quod vitum conservet, & in ore portatus sit adferat remedium, denique ut Belluacensis refert *portantem roborat & secundat*. Memoria quoque non excidit lapis ille, quem Pyrius annulo inclusum portabat, in quo novem videbantur Musæ, in eamque medio Apollo cytharam tangens: *Non impressis figuris sed ingenitis*. In Aslon Trojadis lapis quidam nascitur dictus Sarcophagus, in quem imposita cadavera quadraginta dierum spatio consumuntur totaliter, illa his solum dentibus relicta. Vestes autem quibus cadaver ami-

cutur, in eundem transmutantur: Sarcophagus lapis est dictus, & corpora defunctorum in eo condita infra quadraginta dies dentibus conceptis consumuntur. Sarcos enim Græcè dicitur Arias, Poeta comedere; vestes quoque & calcamenta mortui illata lapidea fiunt. Hugo Rex Francia vas quoddam habebat ex Onyche lapide elaboratum, quod locero suo Eduardo Angliæ Regi dedit, quod ea pollebat virtute, ut admirabiles in se futuros effectus demonstraret, videlicet messem quandam granorum abundantem, vites frondosas, denique hominum sese moventes imagines, haud fecus ac si vivi & veri homines fuissent: Vas quoddam ex Onycho nisi ita celebratum, us in eo fluctuare segetes & gemmare vites, & hominum moveri imagines videntur. In Melitavi provincia Orientali lapis quidam reperitur talis virtutis, ut qui eum ore suo desert, nullam patiatur famis necessitatem, unde & pauperes continuum lapidis istius usum habent: Indigena foliis cuiusdam cleris involutum ore suo reserant, illius calida virtute simul & cleris reserant, & contento saturantur. In Acheloë flumina Græcia lapis